

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan sredi, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld. za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. Uredništvo in upravnništvo je v Rudolfa Kirbiša hiši, „Gledališka stolba“.

Upravnništvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Zaradi jutrnjega praznika izide prihodnji list v soboto 2. januarja 1886.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo uljudno vabimo na novo naročbo, stare gospode naročnike pa, katerim bo potekla koncem meseca naročnina, prosimo, da jo o pravem času ponové, da pošiljanje ne preneha.

„SLOVENSKI NAROD“

velja za Ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Za vse leto	13 gld. — kr.
„ pol leta	6 „ 50 „
„ četrt leta	3 „ 30 „
„ jeden mesec	1 „ 10 „
Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec, 30 kr. za četrt leta.	

S pošiljanjem po pošti velja:

Za vse leto	15 gld. — kr.
„ pol leta	8 „ — „
„ četrt leta	4 „ — „
„ jeden mesec	1 „ 40 „

Upravišтво „Slov. Naroda“.

Na starega leta dan.

Zgodovina človeštva, držav, in narodov se je zopet postarala za jedno leto. Le malo ur še in prestopili bomo v dobo novega leta, v dobo, ki je dolga za življenje posameznega človeka, a prekratka, malo trenutje v primeri s časom, ki je že bil pred nami in ki še bode, ko nas ne bode. Koliko se premakne posameznega in državnega življenja v jednom letu, a kako malo črk o vsem tem zapiše Klij v svojo knjigo, v človeško povestnico? V zgodovini se izgubijo milijoni ljudij, omenjena neso leta in leta iz življenja držav in narodov. Zgodovina nam ne piše romanov in epizod, ona zabeleži le čine, ki so v svojih posledicah imeli znatne premembe v življenju države, v odnošajih mejnarodnih, ona izroča spominu potomstva le imena tistih mož, ki so bili organi usode, večne preobrazovaljice. In tako pisana zgodovina prezre mnogo odličnih članov člo-

veške družbe, kateri so sicer velezaslužni za napredek državni in kulturni, katerim pa je bilo usojeno, da so le gradivo pripravljali v porabo potomcem, inicijativi zgodovinskih mož; tako tudi boginje Kljone pero v zgodovino ne zapiše vsacega leta, ker se v vsakem ne porodi markantna prememba, akoravno se vsako leto udeleži po svoje vsacega razvitka.

Mej taka prezirana leta pa ne spada leto, od katerega se danes poslavljamo, in v njem so živeli ali umrli možje, kateri so odrabljeni letnici 1885 pridobili mesto tudi v zgodovini.

Skoro sleherna država, sleherna narodnost v Evropi imela je tudi v odhajajočem letu posebne dneve in dobe, katerih se je posebno dojmilo položaj, katerih učinki so v nove struge napeljali državno in narodno razvijanje. Ne gledé na Rusijo, katere notranje življenje nemalo prikriva zastor neparlamentarne vladavine, ne gledé na Nemčijo in Italijo, Belgijo in Španijo, v katerih so se po parlamentih v bojih razjasnjevala strankarska protiva, bila je po družih državah notranja politika jako razburjena vsled dnevnih redov, ki jih od slučaja do slučaja, od časa do časa na svetlo spravlja konstitucionalizem. V Angliji odstopil je liberalni Gladstone in namesto njega je znova na krmilo prišla Salisburyjeva konservativna stranka. Prišle so za tem redne volitve v meseci novembru in decembru in te so pokazale prečudni rezultat s tem, da so Irci dobili v parlamentu tako močno zastopništvo, vsled katerega se bode moralo rešiti irsko vprašanje v zmislu samoupravnem in narodnem. Vnanja politika je tudi vrgla Ferryjevo ministerstvo v Franciji in nadomestila ga z Brissonovim. Tudi na Francoskem so za tem prišle volitve in tudi te so vznemirile politični svet, ker so osvedočile moč monarhistov, nevarnost za republiko. Toda složno postopanje pristave republike, katero je zadnji ponedeljek znova poštenjaka Grevyja dvignilo na predsedniški ščit za bodočih sedem let, daje upati, da se Franciji ni še bati preobrata v monarhističnem zmislu. Veliko nevarniše bilo je stanje za obstoječo vladavino v Španiji, ko jej je umrl Alfonz XII, vender pa se dosedaj neso dvignili resni poskusi proti pravicam Al-

fonzovih dedičev. V Avstriji, to se ve da, ni noben dan poenjalo bojevanje raznoličnih naših narodnih, političnih, verskih in socijalnih strank. Državnozbornske volitve neso kaj premenile prejšnjega notranjega položaja. Desnica se je malo krepkejša in z istimi sestavnimi deli prikazala v raznomnogo nasprotstvu z levico. Ta razkrojila se je na liberalni in nemško-narodni oddelek. Ta poslednji je faktor, ki bode skušal nabsurdovati avstrijski parlamentarizem. Slovanstva čakajo tostran in onostran Litve hude borbe. To bode tudi poslej signatura avstro-ogerske notranje politike.

V notranji politiki posameznih evropskih držav se tedaj stališča, razen v angleški vsled irskega natisa, neso kaj premaknila v starem letu. Tem važniši pa so bili tega leta dogodki na mejnarodnem polji.

Ustanovila se je v starem letu ob Kongu mejnarodna država, kakoršne do sedaj zgodovina ni poznala. Bil je to sad kolonijalne politike, za katero so živele vnanje politike vseh evropskih velemočij, razen naše države avstrijske. V tem teženji je bila struna večkrat zelo napeta. Čitali smo o borbah mej Anglijo in sudanskimi rodovi, mej Francijo in Tonkingom. Ti dogodki za evropske moči neso bili preveč častni in pripomogli so v preobrate tudi v notranji politiki. V svojem kolonijalnem teženji zapletle so se velemoči tudi mej sabo v vroča diplomatska navskrižja, iz katerih je bilo vsak čas pričakovati krvavih bojov. Znano je, koliko časa je na prsih Evrope ležala mōra rusko-angleškega spora zavoljo afganske meje, in tudi, kako je malo manjkalo do vojne zaradi Karolinskih otokov mej Nemčijo in Španijo, kateri je konečno, — tudi posebnost starega leta — vzmirl papež Lev XIII. Javaljne bi se bilo vse to rešilo brez krvoprolitja, da ni bilo trocarske zveze, katere se je dosedaj res obistinila kot straža evropskega miru. Ta zveza imponuje in vsa prizadevanja Anglije in Italije, da bi se ta zveza razrušila ali okvarila s protiteženjem, bila so brezvspešna. Na shodu Kromerižkem postala je vzajemnost mej Rusijo in Avstrijo še tesnejša in trdo skušnjo je prebila kmalu za tem, ko je Plovdovski preobrat odprl vir znanim usodnim dogodkom

LISTEK.

Lepo pismo.

Na Dunaji, o božičnih praznikih 1885.

Gospod urednik! Na nekaj posebnega me je ta pot pripravil, ste si mislili, ko ste odpirali zavitek, iz katerega se Vam je prismijalo denašnje moje pismo. V tistem trenutku se je po Vaši zahtohli uredniški sobi razlila zbadljiva, toda nebeška dišečina. „Ah,“ porečete, „taka eleganca, tako krasna kuverta, tako fin papir in potem ta — duh! Kaj mi sladkega še pove, moj Dunajski prijatelj, ki mi je tako gizdav in parfumovan oglasil svoj pohod?“

Počasi, gospod urednik! Že naprej Vam povem, da Vam ne pošiljam božične potice v podobi sladkoustnih poklonov ali sengačnih novic, ki bi Vam pač dobro došle, da bi jih nesebično razposlali mej Svoje bralce. Naši politiki skrbijo te dni za novice svojim otrokom in ženam; to so vsaj novice, ki jih je kdo vesel, a za javnost venderle neso. To pa itak že znate, da je umrl generalni prokurator dr. Glaser; mož je bil veleučeni pravnik in vedel je tudi to, da je v življenji po njegovi kazenski pravdi najprvo sodba, potem šele

zvršitev; po božji kazenski pravdi pa je drugače, kar sedaj dr. Glaser tudi zna, namreč najprvo zvršitev, potem sodba. Le to naj Vam še naglašam, da se je nekoč minister dr. Glaser posebno znosil nad drom. Costo, ko je ta zahteval za Slovence pravno fakulteto v Ljubljani. Ta se nekaterim tukajšnjim nekrologistom posebno duhovito zdi, menda za to — „lucus a non lucendo“ — ker je dr. Glaser duha slovenskega zatiral. Kakor pa je videti, je duh slovenski ostal, dr. Glaser pa je šel. In to je vesela božična novica, četudi ni senzačna.

Če pa ni senzačnih novic, ste mi že večkrat dejali, pomagano Vam tudi ni s sladkoustnimi pokloni, katerih ne marate niti od ministerske strani, in ste že nekaterikrat nekako s sveto jezo čudili se našim poslancem, da se tako radi dajo odkrižati s kavalirsko besedo.

Potemtakem ste, gospod urednik, lahko uverjeni, da nesem današnjega pisma tako lepo in okusno priredil, ker sem mislil, razveseliti Vas s kako posebno vsebino. Če ne zato, za kaj družega pa? Samo zato, ker sem si dejal, da: lepo pismo lepo mesto najde. Če se ozrete v koš na Svoji levi, v isti grozni „pêle-mêle“, v katerem je škripanje z zobmi za večno zavrženih dopisov, vprašam Vas, ali bosta v tako od slučaja zverženo, obupapolno

tovarišijo obsodili tudi moje da našnje pismo, to fino kuvertovano pismo na elegantnem, parfumovanem papirji? Gospod urednik, jaz apelujem na Vaš estetični čut, na Vaš dobri okus! Vidite, z lepoto oblike Vam danes hočem imponovati, z obliko Vam hočem seči v srce.

Kako ne bi človek ličen bil te praznike? Včeraj popoldne me je moja gospodinja pregnala z mojega stola, dala mi je za vse popoldne „consilium abeundi“. Obrazložila je svoje besede nenavadno odločnost s tem, da je pred prazniki vse po sobi treba pospraviti v spodobno, lepo obliko. Dejala je, da mora okvire in zastore osnažiti od — recimo po slovenski — od „ivja“.

Vzdignil sem se torej in stopajočemu po širokih ulicah, šumela mi je po glavi beseda „oblika“. Ne samo to. Tudi v oči mi je z vseh strani sililo tisto, kar se imenuje oblika. Noben čas se na Dunaji ne žrtvuje tako za obliko, kakor čas pred božičnimi prazniki. Neovržen dokaz za to je v tem času obraz „Naschmarkta“ — „smedenega trga“. Ta trg je leto in dan neukusen, zlasti zavoljo svojih obsežnih in kričavih prodajalk. Okusna je šele stvar, kadar je kupljeno kuharica oprala in v po-nev položila. Prej je ves trg malookusen. Ko pa se primaknejo božični prazniki, pristopi tudi na

na Balkanu, kateri so „crème de la crème“ 1885. leta in kateri bodo v svojih posledicah tudi 1886. letu zagotovili znamenito mesto v povestnici. — Bože daj! — v prid in napredek slovanstva balkanskega in splošnjega.

Koliko se je uveljavil v prošlem letu narod slovenski? Toliko, kolikor je sam za se storil. Nič več in nič manj. Naše delo ni bilo brez uspeha. A to vodilo vzemimo si Slovenci tudi v bodoče leto, da je le to naše, kar si sami varujemo in osvojimo! Prebili smo tudi 1885. leto in sicer ne umirajoči, nego ustajajoči. Bog, naše delo in slovanstvo z nami, da prebijemo tudi novo leto, tudi bodočnost, dokler zgodovina ne začne omenjati tudi naših del, del svobodnega in srečnega naroda!

Q.

Deželni zbor kranjski.

(IX. seja dne 22. decembra 1885.)

(Dalje.)

Poslanec Hren poroča v imenu upravnega odseka o prošnji mestne občine Višnjegorske, naj bi se c. kr. okrajna sodnija premestila iz Zatičine v Višnjogoro. Poročevalec opomni, da se je jednaka prošnja za premeščenje c. kr. davkarije že l. 1880 predložila deželnemu zboru in isti jo je priporočeval odstopil c. kr. vladi, oziroma pravosodnemu ministerstvu. Prošnja se je vrnila, ne da bi se naveli razlogi, zakaj se jej ni ustreglo. Istina je, da se je pričelo poslopje, bivši samostan v Zatičini, kjer so uradi nastanjeni, rušiti in bode kmalu razvalina. Tudi leža Zatičine je nepovoljna, ker je strani glavne ceste, nema niti brzojavnega urada in samo enorazredno šolo. V Višnji gori pa je trozredna šola, telegrafski urad in mesto leži ob glavni cesti. Tudi bi v Auerspergovih graščini, katera se je ravno zdaj popolnem obnovila, lahko stanovali uradniki. Poročevalec tedaj nasvetuje, naj bi se c. kr. sodnija in davkarija premestili iz Zatičine v Višnjo goro. Potem pa naj bi se združile občine Tehanja vas, Gaber in Prapreče, ki spadajo zdaj k sodnji v Zatičini, s Trebanjsko sodnijo, izločijo pa naj se od Ljubljanske okrajne sodnije okraja občine Grosuplje, Račna in Slivnica ter priključijo Višnjegorskemu sodnijskemu okraju. Poročevalec še posebno naglašja, da se je prošnja Višnjegorske mestne občine sedaj pridružilo tudi devet kmetskih občin tega okraja, kar leta 1880 ni bilo. Konečno nasvetuje, da se prošnja izroči vladi, oziroma pravosodnemu ministerstvu s toplim priporočilom, da jo usliši.

Poslanec Svetec izjavlja, da rad privoščiči Višnjigori, da dobi imenovane c. kr. urade v svoje mesto, ako je vlada s tem zadovoljna, a deželni zbor ne more postopati jednostransko, prosilo je le deset občin, ne ve se pa, kaj poredko druge. Vendar je umestno, da se tudi poizve mnenje ostalih občin. Višnjagora je že jedenkrat prosila za tako premeščenje, pa ni bila uslišana, zdaj pa se v prošnji neso naveli deželnemu zboru novi uzroki, da bi se vnovič priporočala državni vladi. Govornik torej nasvetuje, da se prošnja Višnjegore in drugih občin izroči c. kr. vladi brez posebnega priporočila.

„snedeni trg“ nekoliko poskušanj lepe oblike. Vse se tako priredi, da mika ter vabi preprosto občinstvo, kupujoče za svojo božično mizo. Se ve da merilo ni estetika; ako bi bila, občinstvo bi si poiskalo drugi „snedeni trg“.

Svoje poulično prognanstvo sem večinoma prebil, stopaje od jedne knjigotržnice do druge. Postajal sem pred izložbami in prebiral naslove knjigam. Uganil sem takoj, da so knjige in knjižice postavljene na ogled „ad hoc“, za božič. Učene vsebine, sicer izložene, morale so se za to priliko umakniti knjigam, katere je bolj priporočala lepa vez, lepa vnanost, oblika, nego-li vsebina, soditi po naslovih in imenih pisateljev. Oblika je bila vse, in ne rečem, da zavoljo tega knjige neso bile malo prikupljive.

Zlasti v jedni izložbi so se kazali na vrhunci časa — knjigovezi in njihovi pomagači. A baš ta izložba imela je ubogo malo dobrih del v sebi. Toda prodajalec, kakor je bilo videti pri uhodu svoje prodajalnice, imel je dobro kupčijo. Rekel sem si torej, da oblika vender-le ni prazen nič. Vprašal pa sem se, stoječ pred naslednjo izložbo, katera je ponujala osobito dela novejših nemških pisateljev v vsej eleganci, vprašal sem se: Ali vsa ta nališpana dela odvagajo prvega slovenskega pesnika, poezije Preširnov? Dal sem si odgovor, odgovor v

Poslanec profesor Šuklje pravi, da je poslanec Svetec v seji deželnega zbora dne 2. julija 1880, ko se je razpravljala ista prošnja mesta Višnjegorskega brez pomisleka glasoval za predlog, da se prošnja s toplim priporočilom odstopi c. kr. vladi. Kje je tedaj razlog, da poslanec Svetec današnje prošnje neče podpirati, ko danes vendar ne prosi jedna sama občina, kakor pred štirimi leti, nego se je isti pridružil še devet drugih občin. Zatiški okraj šteje sicer 23 občin, a če neso podpisale prošnje vse, s tem še nikakor ni rečeno, da bi bilo tudi ostalih trinajst občin prošnji nasprotnih ravno tako, kakor ne more trditi, da so se vsi graščaki okraja Zatiškega proti preložitvi uradov v Višnjogoro, razen baron Taufererja, ker je le-ta gospod izmed njih jedini prošnjo podpisal. Sploh pa ne gre v tej zadevi ozirati se na nestalno mnenje prebivalstva, le občina korist ima odločevati. § 2 državne postave od 11. junija 1868 jako določno velevala, da tam, kjer krajni ali prometni odnošaji to velevaljo, se sodnijski okraji lahko razdele, sploh premeste, ako je s tem zadovoljen deželni zbor dotične dežele. Tedaj ima zbornica oddati le svojo mnenje, zadnjo besedo ima pravosodno ministerstvo. Slednje bode gledalo pri rešitvi prošnje na koristi uradnega poslovanja, deželni zbor pa ima gledati v tej zadevi v prvi vrsti na občne deželne koristi. Profesor Šuklje dalje pravi, da je slovenski narod, zdrav in krepak narod, a boleha na jedni napaki, rekel bi, pravi govornik, da je srčna, ker je meščanstvo premalo razvito. Vsa kulturna zgodovina pa kaže, da narod kateri nema razvitega meščanstva, ne more napredovati. Na Angleškem, kjer biva kulturni narod prve vrste, stanuje v mestih 51% na deželi 49% prebivalstva. Pri nas na Kranjskem pa stanuje v mestih le 8% na deželi pa 92% prebivalstva. Meščanstvo gre posebno na Dolenjskem sedaj rakovo pot, deloma, ker so se zamašili prejšnji viri blagostanja, deloma, ker so se mestom odvzele uradnije, to pa n. p. Višnjigori, iz zgolj osebnih razlogov. In vendar ima Višnjagora v zgodovini Kranjske gotovo častno ime že pred 400 leti. Gotovo tedaj zasluži, da jej deželni zbor kaj opomore, tedaj upa govornik, da se ne bode vzprejel predlog poslanca Svetca.

(Dalje prih.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 31. decembra.

V českem deželnem zboru v tem zasedanju ne pride več na vrsto niti Trojanov niti Plenerjev predlog o jezikovnem vprašanju. Odsek, kateremu sta se izročila ta predloga, še ni začel meritornega posvetovanja. Ker bode po Novem letu trajalo zborovanje samo kakih 14 dni, ne bode imel zbor časa rešiti tako važnih stvari. Drugo leto se bode ta morala predloga tedaj z nova staviti. Pri posvetovanju o deželnem budgetu mislijo Nemci prouzročiti hudo govorniško borbo.

Vnanje države.

Turški državniki in diplomatični krogi v Carigradu so nekda prepričani, da se bode kmalu sklenil mir mej Srbijo in Bolgarijo. Manj optimistično pa sodi o sedanjih dogodkih Carigradske

vprašanji: Ali vsa ta nališpana dela odvagajo le jedno jedino Preširnovno pesen? Zato pa — v kakšni obliki imajo Slovenci svojega Preširna?...

To sramotilno vprašanje me je gnalo, da sem hitreje stopal na svoj dom, ko so že svetilnice razsvetljevale velikomestni mrak. Preširen, ki je svojo svetovno slavo žrtvoval v svojem velikem rodoljubju za svoj slovenski narod, Preširen prebiva nam v izdaji z obliko, skoro bi dejal, iz predpotopne dobe, te pa dandanes, ko bi se mu za male novce — ako bi se sploh pri Preširnovi poeziji smelo gledati na novce — dala lahko dostojna, vsaj okusna oblika! In niti nemamo ga, da bi ga brali, da bi ga dajali naši mladini, naše najboljše berilo!

Sedel sem, da Vam, gospod urednik, potožim pezo rodoljubne sramote, katero občutim sedaj, v času lepe oblike, praznične lepote! Vaš ostali izobraženi svet veseli se ta čas narodnih duševnih proizvodov v vnanji popolnosti, le mi Slovenci imamo Preširnovno poezijo v obliki, ki ne pristaja na nobeno božično mizo, tudi na najrevnišo ne!

Gospod urednik, ne zavržite mojega lepoličnega pisma in z mano vred voščite veselo novo leto tistemu, ki bode Preširnov zaklad priredil nam za bolji okus, pred vsem za nežne roke slovenskega ženstva!

Vendus.

prebivalstvo, katero misli, da se bode sedanja kriza vlekla do pomladi, potem se pa začne zaradi orientalskih zmešnjav vojna mej velevladstvi. — Kakor je znano, se Srbi pritožujejo, da so Bolgari oropali Piroto in celo odpeljali veliki zvon. Da so ta poročila o bolgarskih grozodejstvih pretirana, če ne popolnem zlagana, še praviti ni treba. Že za vojne imeli smo dovolj prilike se prepričati, koliko je verjeti srbskim poročilom. Veliki zvon so Bolgari res odpeljali iz Pirota, toda ga neso uplenili. Bolgarski knez je želel seboj vzeti zvon, kateri je naznanjal prvi dan objavo vojne. Poprosil je cerkveno oblastvo, da zvon proda. Poslednje se tega ni branilo, a izjavilo je, da ne ve cene, ker je zvon darilo kralja Milana. Dovolilo je pa knezu odpeljati zvon, ceno mu bodo že pozneje sporočilo v Sofijo, ko izve, koliko je vreden, da ga plača.

Poročila o protidinastičnem gibanju v Srbiji so nekda izmišljena. Razstrosili so te vesti pristaši vladne stranke, kateri hočejo na ta način počrniti Ristića in njegovo stranko pri kroni. Ker po sedanjih neuspelih že kralj spozna, da politika sedanje vlade ni prava, se naprednjaki že boje, da ne bi Ristić prišel na krmilo. S tem bi bili zanje medeni meseci pri kraju, z mameluštvom in denunciranjem bi ne mogli več dobivati mastnih državnih služeb kakor dosedaj. — Srbi se hudo maščujejo nad onimi Pirotskimi prebivalci, kateri so izražali svoje simpatije do Bolgarov, ko so ti bili v Pirotu. Nekaj so jih že pobili. Več Pirotcev je ubežalo v Caribrod. Vas Orehovico blizu Pirota so Srbi popolnem oropali. Na skrivnem so prebivalci Pirotskega okraja poslali deputacijo knezu Aleksandru, da se potegne pri srbski vladi zanje. — Srbski kralj ni vsprejel ostavke ministerstva, ker nikdo sedaj ne mara prevzeti vlade, dokler se ne zboljšajo vnanje zadeve, ter bodo vse stranke podpirale sedanjo vladu v vseh vnanjih vprašanjih. Skupščina se skliče še pred koncem leta po pravoslavnem koledarju, a se bode takoj po shodu odložilo zborovanje, dokler se konča vnanja akcija. Tedaj bode pa vlada poročala o svojem delovanju, potem pa najbrž odstopila.

Sporazumljenje mej ruskim carjem in bolgarskim knezom se ne bode tako hitro doseglo. Car še vedno črti kneza, če tudi ne tako kakor pred srbsko-bolgarsko vojno. Zategadelj pa bolgarski knez tudi ne bode potoval v Peterburg, ker se boji, da bi bil jako hladno vsprejet, kar bi škodovalo njegovi veljavi v Bolgariji. Odnosaj mej bolgarskim knezom in ruskim carjem morejo se, kakor se misli, le polagoma, po daljšem razvoju dogodkov, zboljšati.

Kakor se govori, se je Giers obrnil z okrožnico do velevladstij, da bi se zopet sešla konferenca, ki bi se posvetovala o rešenju vzhodnorumelijskega vprašanja. Giers predlaga, da naj bi se konferenca sešla v kakem drugem mestu, ne pa v Carigradu. Ruska vlada misli, da mnogo zavisi uspeh posvetovanj od tega, kdo predseduje. Pod predsedstvom kakega turškega državnika, se ne bode dosegel nikak uspeh. Konferenca se pa tako hitro ne more sniti, pojasniti se more poprej notranji položaj na Francoskem. Dokler Francija ne dobi nove vlade, se ne more udeleževati posvetovanj konference. V Peterburgu se baje nadejajo, da se bode vzhodnorumelijsko vprašanje sedaj dalo lahko rešiti. Diplomacija bo že našla kako obliko za združenje Bolgarov, katera formalno ne bode v nasprotju z Berolinsko pogodbo, pa bode vendar vsprejela željam bolgarskega naroda. — Skoro vse velevladstvi so že odgovorile na turško okrožnico o vzhodnorumelijskih zadevah. Vsi odgovori razen angleškega so po vsebini podobni. Velevladstvi obžalujejo, da konferenca ni imela uspeha, zagotavljajo Turčiji, da bodo po svoji moči pripomogle, da se ta stvar ugodno reši. Svare pa Turčijo, da naj ničesar ne stori brez vednosti velevladstij, da se to vprašanje še bolj ne zamota. Anglija je pa jako platonično odgovorila. Prihodnjega urejenja razmer v Vzhodni Rumeliji v odgovoru ni skoro nič omenila. — Turčija bi najraje, da bi se priznala personalna unija, drugo pa ostalo vse pri starem, toda Bolgari bodo javljali s tem zadovoljni.

Ruska vlada je odredila, da morajo vsa inozemska delniška društva, ki so koncesijonirana v Rusiji, plačevati 3% davka od dobička, kakor domača delniška društva.

Predvčeraj se je zaključilo zasedanje francoske zbornice in senata. Poprej so se še dovolili nekateri krediti manjše važnosti. Nadomestilne volitve v onih okrajih, katerih volitve je zbornica zavrgla, bodo 17. januarja.

Na Španjskem so baje zasledili veliko zaroto. Zarotniki so hoteli odpraviti sedanjo vladujočo rodbino in portugalskega kralja Dom Luisa de Braganca proglasiti za španjskega vladarja. Središče tej zaroti ni bil Madrid, ampak Lizbona.

Razmere v Birmu se vedno bolj hujšajo. Po poročilih iz Rangona se po vsej deželi klatijo roparji, ropajo in požigajo mesta in vasi. Mej prebivalstvom vlada velik strah. Roparji čakajo celo na ladje na roki Iravady. Parniki morejo le pod vojaškim varstvom voziti v Mandalay. 22. t. m. je nad Minkio veliko roparsko ladjo ujel velik vojni parnik, kateremu zapoveduje mr. Phayre, uradnik v Minkiu.

Dopisi.

Iz Pulja 28. decembra. (K novemu letu.) In zopet je zatonilo v morje prošlosti jedno leto. Leto dnij je v življenji narodov, kolikor kaplja vodé v širnem oceanu. In vendar je pri denšnjem času, ko se hitro živi jedno samo, kratko leto dosta dolgo, da more trajno uplivati na bodočnost in osodo kakega naroda.

Ali naj se ozremo danes, na pragu novega leta stoječ, v bližnjo minuloost? Pogled ta ne more vzradostiti domovino in narod ljubečega srca. Cesta, ki jo imamo za seboj, ni bila gladka; hoja po njej neprijetna; po njej nam se neso stiale duhteče cvetlice, a ob robu njenem rastel nam je v izobilji osat in premnogo bodečega trnja.

Po jarkih ob tej cesti so pa poblepno prežali sovragi naši, da bi nas oropali onega, kar nam je na svetu najdražji, da bi nam iztrgali narodnost našo, kojoj ljubimo iz globine plametečega svojega slovanskega srca. Protivniki naši so si ostali zvesti — premenili neso svoje taktike ni za las. Laž in obrekovanje, prilizovanje in rotnje, nasilstvo in denuncija, vsa ta podla sredstva bila so jim dobra, da bi nas sramotili pred izobraženim svetom in da bi v ljudstvu našem zatrli sveti čut, ki ga je sam Vsegamogočni usadil v človeško srce — ljubezen do domovine.

Drugorodnim preganjalcem pridružile so se domače izdajice, to so one zaničljive stvari, ki onesnažljajo gnezdo, v katerem so se rodile, ki pluvajo v skledo, iz katere jedó, ki . . . ali mimo, mimo, slika je pregnusna, da bi se mogli pri njej ustaviti.

Obrnimo se do druge žalostne prikazni v našem narodnem življenji. Nesporazumljenje mej nami samimi nam je na mislih. Sinovi smo jedne in iste matere; vsi nosimo tudi to sladko zavest v prsih svojih; sreča naroda nam je vsem prva briga, težnje naše so si v svojem bistvu povsem jednake in vendar se zgodi premnogokrat, da se naša pota — ki vodijo proti jednemu in istemu cilju — križajo in da tako drug drugega oviramo, mesto da bi se polpirali; in to vse radi tega — ker se ne razumemo.

V tem zadnjem oziru bilo je ravno kar preteklo leto sila žalostno. Vihar domačega prepira divjal je po slovenskih pokrajinah, razburjen valov javnega našega življenja pluskali so kvišku svoje pene in premetavali malo našo narodno ladjico sem in tja, da se je bilo bati, da jo ne bi treščili ob nesrečonosno skalo iz razljutenega morja strlečo.

Da, leto 1885 bilo je za narod slovenski leto boja, leta truda. Koliko želja je gojilo pred letom dnij vsako zvesto narodno srce in koliko se nam jih je res spolnilo?! O, to nerazumno, skrivnostno človeško srce!

Kako malo je in vendar kako množico čutov ima v sebi skritih. In če se mu spolni le mali del tega, kar je želelo srečno je. No naše srce i danes ne more radostiti se, kajti bratom našim izven Kranjske spolnila se ni niti jedna želja. In če boleha le jeden ud, trpeti mora celo telo.

Naj pa danes radi tega tuguje? Ne, Bog obvaruj! Rekriminacije in očitanja družemu ne bi nič hasnila, še škodovala bi. Upati čemo, da nam bode leto 1886 pokazalo srečnejši obraz, upati čemo, da čaka naroda našega v bližnji bodočnosti milejša osoda, upati čemo, da bode slednjič svet previdel, da narod slovenski zasluži — če ne z ozirom na njega število, pa z ozirom na njega naravno nadarjenost — da se postavi, kot enakopraven v jedno vrsto z drugimi narodi avstrijskimi.

Da pa to dosežemo, treba je, da se nam spolnijo te-le tri želje:

Tuji svet naj pride do spoznanja, da se je nad nami hudo pregrešil, ker nas je slabo sodil in nam krivico delal,

rod domačih izdajic naj izgine izmej naroda našega, — in

mej nami samimi naj se utabori lepa harmonija in blagi mir, hidra prepira pa naj bode pregnana od nas na vekovečne čase.

To so tri želje, ki jih gojimo ob nastopu novega leta — in ti, dragi čitatelj, jih gojiš gotovo z nami — in ako se nam spolnijo te želje, praznovali bodemo 1. januarja 1887 v resnici „srečno novo leto“!

Iz Zagreba 30. decembra. [Izv. dop.] Danes bila je volitev v Novem, katero je dosedaj zastopal pokojni Ivan Vončina. Izvoljen je kandidat nezavisne stranke, bivši ban, Ivan Mažuranić, s

86 glasovi. Izid volitve bil je že naprej gotov, ker je Primorje vse opozicijsko.

Na Baniji kandiduje Pavleković, veleposestnik v Zorkovci. Ker je kandidat večine, ga vlada z vsemi silami podpira. Podžupan Kovačević poskuša na razne načine pridobiti si volilce in tako novih zaslug. Nekim pošilja pozive v hišo, da naj glasujejo za Pavlekovića, druge zove k sebi v urad, pa jih skuša pregovoriti, tretjim obeča to in ono, ako bodo za vlado glasovali. Je li bode vspel, to bode pokazala volitev, katera je na 7. januarja razpisana.

Ker vlada izbranega župana Varaždinskega ni potrdila zato, ker je opozicionalec, je na novo izbran sodnijski svetnik g. Femenić županom Varaždinskim. Vlada ga je tudi potrdila, ker je bil zmirom jako lojalen in ker je obečal, da bode tudi tak ostal.

Staro leto ide h koncu, pa nam se za novo obeča dosta novega. Kakor piše „Agr. Ztg.“ bode početkom novega leta stvar glede kameralnih spisov definitivno rešena. Mi sodeč po tem, kar se je dozdej godilo, nemamo upanja, da se bode koristno za Hrvatsko rešila. Morebiti bomo dobili nekoliko nevažnih spisov nazaj, ali večina, in mej temi najvažnejši, ostali bodo gotovo v Pešti.

Početkom novega leta počel bode izhajati v Zagrebu nov beletristični list „Balkan“. Urednik mu bode znani pesnik A. Harambašić. Za program novega političnega dnevnika „Agr. Tagblatt“ se še sedaj točno ne ve. Da bode zastopal stranko centruma, to je gotovo, ali ravno zato se ne ve njegov program. Centrum namreč ima, kakor nekateri mislijo, za svojo podlogo elaborat Živkovićev, dočim drugi trdijo, da je vzel za podlogo svojega programa govor grofa Sermage-a v budgetni debati. Grof Sermage izjavil je v „Pozoru“, da bode on odgovoren samo za ono v novem dnevniku, kar bode s svojim imenom podpisal. Zaključujoč iz tega, vzel bode centrum za svoj program valjda elaborat Živkovićev.

Predstojnik naučnega oddelka deželne vlade namesto pokojnega Vončina še zdaj ni imenovan. Do zdaj ima največ šans dr. S. Spevec, profesor na Zagrebškem vseučilišču in podpredsednik sabora, in govori se, da je njegovo imenovanje že k presvetlemu cesarju na sankcijo poslano.

Zagreb dobi nov trg. Vrlo potreben je bil ta trg v Ilici, najživahnjejših in največjih ulicah v Zagrebu. Mestni zastop je to tudi uvidel, pa je hotel od eskomptne banke kupiti njeno zemljišče v Ilici. Ker je pa eskomptna banka za svoje zemljišče preveč zahtevala, bode se to zemljišče na temelji zakona za mesto Zagreb razsvojilo in ondu nov trg odprl. S tem trgom postavil si bode mestni zastop trajen spomin, mestu Zagrebu pa storil veliko korist.

Alfa.

Domače stvari.

— („Slovenec“ v odgovor.) — Predvečeranjem smo naznanili po poročilu, katero smo dobili, da bode „Ljubljanski List“, ki je skoro dve leti delal združbe in sejal prepir mej nami, z novim letom prenehal izhajati. „Slovenec“ se je tega našega naznanila polotil in hoče najti nekak kazalni niksus mej prenehanjem „Ljubljanskega Lista“ in postopanjem odločno narodne stranke, odnosno njenega glasila „Slov. Naroda“. Kakor je to že pri njem od nekdanj navada, obrača prav svetobližno oči proti nebu ter na ves glas hvali Boga, da ni tak kakor mi. Očita nam nedoslednost in trdi, da je naša odločnost v narodnih zahtevah bila le „nekak ameriški humbug“. — Na to le sledeči kratki odgovor: Kaj je načelnika deželne vlade kranjske napotilo, da opušča slovensko večerno prilogo nemškega uradnega lista, ni nam znano in brigamo se tudi prav malo zato; to pa vemo, da bi tudi daljše njeno izbajanje ne imelo istega vspeha, katerega so na Turjaškem trgu in nekaj časa tudi v „Slovenčevih“ krogih pričakovali in tako živo želeli. Naš narod je preveč probujen in presamosvesten, da bi le za trenotek bilo mogoče odvrgniti ga splošno od odločnega boja za svoje pravice in svoj obstoj in porabiti njegove moči za druge — na imenovanih dveh krajih — pač zelo različne namene. In prepričan naj bode „Slovenec“, da bode naš list, kakor doslej, tako tudi v prihodnje brez ozira na desno in levo vedno odločno zagovarjal vse narodne tirjatve in brezozirno proti vsakemu branil narodne pravice. Pač pa je splošno znano, da so se bili v „Slovenčevih“ krogih v komaj preteklih časih prav nedvojbeno postavili na stališče tako

zvane „elastike“ in da se je njegov patron gospod kanonik Klun nekaj časa kar topil na žarkih milosti, ki so izhajali iz dvorca na Turjaškem trgu. To naj pomisli uredništvo „Slovenčev“ in potem sklepa, kje je nedoslednost in kje humbug.

— (Gosp. Emil Gutmann) imenovan je definitivnim pristavom pri finančni prokuraturi v Ljubljani (IX. razred).

— (Imenovanje.) G. Valentin Kosovel, carinski asistent na Krku, imenovan je carinskim oficijalom v Trstu.

— (Vladni svetnik dr. Valenta), do sedaj predsednik mestnemu zdravstvenemu svetu, odložil je, kakor čitamo v uradnem listu, dotični svoj mandat, ker se je nedeljska komisija sešla brez vednosti tega specialnega sveta. Menimo, da je ta občutljivost na popolnem napačnem mestu, in več nego čudno bi bilo, ko bi župan Ljubljanski ne smel sklicavati komisije, obstoječe iz mestnih odbornikov in uradnikov, brez vednosti zdravstvenega sveta. Vladni svetnik dr. Valenta ravnal bi bil pravilneje, da je sklical sejo zdravstvenega sveta v posvetovanje proti koleri. A tega ni storil, dasiravno ga je nekdo v tej zadevi celo interpeloval. Torej še jedenkrat: Neumestna občutljivost!

— (Odbor družbe sv. Cirila in Metoda) imel je 30. decembra sejo. Posvetoval se je o došlih mu dopisih od raznih podružničnih odborov: (Maribor, Konjice, Trst, Metlika, Grad pri Bledu, Gradec, Rudolfovo,) kateri so naznanjali, da vlada iz formalnih razlogov pravil ni potrdila. Odbor je rešil rečene dopise in sklenil, razglasiti navod za ustanavljanje podružnic in preskrbeti potrebnih tiskovin. Tajnik poroča, da se je ustanovila podružnica v Trstu in na Bledu na Gorenjskem. Gosp. župnik Miha Lendovšek iz Makol nabral je 9 gld. in poslal družbi. V Šmartnem pod Šmarno goro ustanovila se je podružnica, v Motniku se pa snuje.

— (Celjska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda) Pravila te podružnice je sedaj ministerstvo notranjih zadev z ukazom z dne 15. decembra t. l. št. 19.845 potrdilo s tem, da ne najde uzroka, zakaj bi naj ustanovitev prepovedalo. Da se torej voli odbor in da more podružnica začeti delovanje, vabijo se vsi prijatelji slovenske šole k pristopu in k občenemu zboru, ki bo v nedeljo 3. januarja 1886 popoldne ob treh v čitalnici Celjskeje.

— (V Trstu) zaprla je policija te dni lahonskega agenta Scotti-ja, ker je na galeriji mestnega zbora kričal: „Evviva Rasković, morte a Nabergoj!“ Ko so ga v zaporu preiskavali, našli so pri njem irredentovske veleizdajske proklamacije.

— (O koleri) lahkomiselni ljudje še vedno raznašajo vznemirjujoče vesti. Da ne bo nepotrebne strahu, povemo še jedenkrat, da je ni niti v Trstu, niti kje drugej na Slovenskem.

— (Prof. dr. Bogišić) dovršil je državljanski zakonik za Črnogoro, a glede izdanja stavil nekatere predloge. Kadar slednje knez odobri, začne se zakonik takoj tiskati v tiskarni na Cetinji. Pričakovati torej smemo, da v bodočem letu dobimo to za slovansko pravo velevažno knjigo.

— (Petardo) vrgel je predvečeraj zvečer dosedaj še nepoznan zločinec v sobo občinskega zastopnika A. Valečeca v Bregih pri Ivaniči. Petarda se je razletela in Valečeca smrtno ranila.

— (Vabilo) k veselici, katero priredi Narodna čitalnica v Vipavi v petek 1. januarja 1886, na novega leta dan v svojih prostorih. Spored: 1. Heidrich: „Želje Slavjana,“ možki zbor. 2. „Že je dan,“ popotnica. 3. Heidrich: „Slovo,“ 4. Kocijančič: „Danes tukaj, jutri tam.“ 5. „Starost, slabost,“ šaloigra. 6. „Zakaj bi jaz župan ne bil?“ Komični prizor s petjem. Začetek ob pol 7. uri zvečer. Ustopnina 30 kr., sedež 20.

— (Na vseučilišču v Zagrebu) razpisana je stolica za slovansko filologijo s posebnim ozirom na hrvatsko-srbski jezik in literaturo. Plača rednemu profesorju 1800 gld., 359 gld. stanarine in 5 petletnic po 200 gld., izrednemu profesorju pa 1400 gld. in 300 gld. stanarine.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Celovec 30. decembra. „Klagenfurter Zeitung“ zanikava vest o jezikovni naredbi za Koroško.

London 31. decembra. Ker se je doglalo, da sudanski Arabci po Rudečem morju

dobivajo orožje, dobile so angleške vojne la-
dije ondu nastavljen ukaz, da obali zastavijo.
London 30. decembra. „Bureau Ren-
ter“ brzojavlja iz Kajire: General Stephenson
napal je v 30. dan decembra sovražnika, da
premagal in potem zasel Ginnis. Sovražnik
beži, konjica ga preganja. Zaplenili dva ka-
nona in 20 praporov. Jeden angleški častnik
mrtev, jeden častnik in 20 mož ranjeoih. Iz-
gube sovražnika velike.

Ljudsko sredstvo. Moll-ovo „Francosko
žganje“ daje ravno tako uspešno kakor ceno sredstvo
proti trganji po udih, ranah, oteklinah in ulesih. Cena ste-
klenici 80 kr. Vsak dan razpošilja po poštne povzetji
A. Moll, lekarnar in c. kr. dvorni založnik, na Dunaji,
Tuchlauben 9. V lekarnah po deželi zahtevaj se izrečno
Moll-ov preparat z njegovo varstveno znamko in pod-
pisom. 6 (11—9)

Tuji:

30. decembra.

Pri **stouni**: Dr. Curti z Dunaja. — Omahen iz Li-
tije. — Jančar iz Smarja.
Pri **Mallci**: Theimer z Dunaja. — Komjanec iz
Kočevja. — Del Negro iz Ljubljane.

Umrli so v Ljubljani:

29. decembra: Meta Pogačar, ddnarica. 85 let, Kravja
dolina št. 11, za starostjo.
30. decembra: Leopold Koželj, sedlarjev sin, 1 mes.,
Pod trančo št. 2, za božastjo.

V deželnej bolnici:

28. decembra: Franc Srovec, delavec, 66 let, za sta-
rostjo.

Meteorologično poročilo.

Dan	Cas opa- zovanja	Stanje barometra v mm.	Tem- peratura	Ve- trovi	Nebo	Mo- krina v mm.
30. dec.	7. zjutraj	730.43 mm.	— 9.4° C	sl. sev.	obl.	1.10 mm.
	2. pop.	730.09 mm.	— 5.4° C	sl. svz.	snež.	
	9. zvečer	732.88 mm.	— 5.0° C	brezv.	obl.	snega.

Srednja temperatura — 6.6°, za 3.7° pod normalom.

Dunajska borza

dné 31. decembra t. l.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Papirna renta	83	gld. 75	kr.
Srebrna renta	84	"	"
Zlata renta	110	"	70
5% marčna renta	100	"	70
Akcije narodne banke	872	"	"
Kreditne akcije	300	"	"
London	126	"	"
Srebro	—	"	"
Napol	9	98 1/2	"
C. kr. cekini	5	97	"
Nemške marke	61	90	"
4% državne srečke iz l. 1854	250	gld. 127	75
Državne srečke iz l. 1864	100	gld. 170	"
Ogrska zlata renta 4%	101	15	"
" papirna renta 5%	92	50	"
5% štajerske zemljišč odvez. oblig.	104	"	"
Dunavske srečke 5%	100	gld. 116	75
Zemij. oblig. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	126	"	"
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	115	50	"
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	105	50	"
Kreditne srečke	100	gld. 181	"
Rudolfove srečke	10	"	"
Akcije anglo-avstr. banke	120	"	103
Tramway-društ. velj. 170 gld a. v.	197	"	80

RODOVINA FR. KS. SOUVANOVA

želi (765)

vsem sorodnikom, prijateljem in znancem

VESELO MLADO LETO.

V Ljubljani, dne sv. Silvestra 1885.

Vsem sorodnikom, prijateljem in
znancem vošči

veselo in srečno novo leto

(766)

Mat. Kreč,
dež. tajnik.

CHAMPAGNE
AYALA & Co.

Glavna zaloga v Ljubljani pri
g. PETER LASSNIK-u.
Varstvena znamka.

Važno

za trpeče na prsih in plućah.

Neogibno potreben zoper kašelj, hripavost,
zaslizenje, katar in oslovski kašelj, za take,
ki želé dobiti čist in krepek glas, za škrofelj-
naste, krvične, slabotne, bledične in krvi-
revne je

sok kranjskih planinskih
zelišč,

s podfosforno kislim apnom
in železom pomešan.

Lastni izdelek. Cena 56 kr.

Dobiva se v (673—8)

LEKARNI TRNKOCZY
zraven rotovža v Ljubljani.

Razpošilja se vsak dan po pošti.

Godba šest mož

ali pa tudi več s piskali priporoča se proti primernemu pla-
čilu za pustne in svatbene veselice. — Naroči se pri

Fr. Šimnovci,

(764—2)

Gradaške ulice št. 12 v Ljubljani.

Komi

z dobrimi spricali in znožen slovenskega in nemškega je-
zika **vsprejme se takoj** v trgovino s specerijo in želez-
nino na deželi — Poblže se zve pri upravnistvu „Sloven-
skega Naroda“. (756—2)

Priznana nepokvarjene, izvrstne

Voščene sveče

izdelujejo (738—2)

P. & R. Seemann v Ljubljani.

Za zimsko zdravljenje!

Nova napolnitev

medicinalnega

ribjega olja.

Pristno in jako zdravično.

1 steklenic. 60 kr., dvojne velikosti 1 gold.

Prodaja (674—)

LEKARNA TRNKOCZY

zraven rotovža v Ljubljani.

KAVARNA EVROPA (TAVČAR).

Usojam si naznanjati slav. p. n. občinstvu in prejšnjim čestitim gostom,
da prevzamem z dnem **31. decembra t. l.** (Silvestrov dan) vodstvo

KAVARNE EVROPA

na Dunajske cesti,

kateri dan se kavarina zopet otvori. — Postreglo se bode slav. občinstvu z
izvrstno kavo in z dobrimi drugimi pijačami. Na razpolaganje bode cela vrsta
slovenskih in nemških političnih, ilustriranih in humorističnih listov. Postrežba
pa bode pazna in prijazna. — Za mnogobrojni obisk se priporoča

(763—2)

S spoštovanjem Marija Schelesnikar.

Razglas.

Vodstvo

c. kr. priv. vzajemno zavarovalne družbe proti požaru v Gradci

najljudneje naznanja svojim p. n. družbenikom, da se

uplačevanje društvenine za leto 1886

prične s 1. januarjem 1886. l.

ter se vsprejema vsak čas ali pri **društveni blagajnici**, v lastni hiši konse. štev. 18/20, Sackstrasse v Gradci,
ali pa tudi pri **okrožnih komisarijatih**; v Ljubljani pri njenem zastopništvu v Florijanskih ulicah št. 23.

Nadalje se naznanja onim p. n. deležnikom, kateri so bili že prvih devet mesecev l. 1884 pri družbi za poslopja zavarovani,
a so poslej brez prestanka zavarovani ostali oziroma tudi l. 1886 zavarovani ostanejo, da se jim vsed navsila upravnega sveta,
vsprejetega pri občnem zboru dné 18. maja 1885. l., iz predobitka, dociljenega v upravniskem letu 1884 pri oddelku za zavarovanje
poslopij, povrne 10 odstotkov v rečenem letu uplačane zavarovalnine, da se torej dotičnim p. n. družbenikom donesek za leto 1886
za omenjenih 10 odstotkov zmanjša.

GRADEC, meseca decembra 1885. l.

Vodstvo

c. kr. priv. vzajemno zavarovalne družbe proti požaru v Gradci.

(Ponatisi se ne plačujejo.)

(758)